

Din digitale gæstelærer: Nanna Højlund

Lærervejledning til forløbet
'Teknologiers muligheder i pædagogik
og sundhed'

Forløbet handler om
velfærdsteknologi i
fremtidens social- og
sundhedssektor

Målrettet elever på
hovedområdet 'Omsorg,
sundhed og pædagogik'

Online eller
fysisk fremmøde

Forløb på 4-8 timer

Dette gæstelærerforløb med næstformand i Fagbevægelsens Hovedorganisation Nanna Højlund stillet skarpt på velfærdsteknologi i fremtidens social- og sundhedssektor. Nanna Højlund udfolder i forløbet, hvordan nye teknologier kan styrke velfærden, og hvilke kompetencer social- og sundhedsassistenter samt -hjælpere skal have for at følge med udviklingen.

Gæstelærerforløbet giver elever på uddannelserne til social- og sundhedsassistent samt -hjælper på grundforløb 1 (GF1) og sekundært grundforløb 2 (GF2) indsigt i velfærdsteknologi. Fokus er på, hvordan teknologien kan påvirke deres arbejde i forhold til både borgernes livskvalitet, typerne af opgaver og samfundets forventninger.

Forløbet taler ind i et behov for nye arbejdsgange omkring velfærdsteknologi og peger på, at hverdagspraksis blandt social- og sundhedsassistenter samt -hjælpere kan give inspiration til udvikling af ny teknologi. Derudover berører gæstelærerforløbet både centrale problemstillinger i forhold til teknologi og de kompetencer, som kommende social- og sundhedsassistenter samt -hjælpere skal

tilegne sig i løbet af deres uddannelse.

Forløbet tager afsæt i en podcast med Nanna Højlund. Hun beskæftiger sig som næstformand i Fagbevægelsens Hovedorganisation særligt med, hvordan social- og sundhedssektoren kan udvikles med ny teknologi.

Forløbets formål

Formålet med forløbet er at levere viden og dermed understøtte elevernes refleksion i forhold til teknologiens udvikling i sundhedsvæsenet inden for de sidste 10 år med hensyn til især anvendelsesmæssige, faglige, etiske og innovative forhold vedrørende velfærdsteknologi.

Forløbet adresserer blandt andet, at:

- Det er værdifuldt for kerneopgaven at udvikle og anvende nye løsninger og teknologier til velfærdsområdet.
- Teknologien kan supplere, ikke erstatte, fagligheden som social- og sundhedsassistent samt -hjælper.
- De nye teknologier kan medføre dilemmaer, som skal håndteres - for eksempel knyttet til brug af kunstig intelligens til behandling eller robotter i plejefunktioner.

Gennem forløbet kan eleverne arbejde med, hvordan ny teknologi kan hjælpe ældre og udsatte borgere til at (for)blive så selvhjulpne som muligt og dermed forbedre deres livskvalitet - samtidig med at borgerne og deres pårørende fortsat har behov for professionelle i social- og sundhedssektoren med empati, dialogkompetencer kvalitetsbevidsthed osv.

Forløbet kan anvendes på:

- GF1 med fokus på uddannelsens relation til teknologidagsordenen i et bredt perspektiv. Forløbet kan indgå i hovedområdet: 'Omsorg, sundhed og pædagogik' og dermed i erhvervsfag som 'Arbejdspladskultur', 'Samfund og sundhed', 'Faglig dokumentation', 'Faglig kommunikation' og 'Innovation'.
- GF2 med specifik kobling til et fagligt fokus på teknologi. Forløbet kan dermed understøtte overgangskravene om, at eleverne skal have grundlæggende færdigheder og viden inden for anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger.
- EUX - Samfundsfag C inden for hovedområderne politik og sociologi.

Formålet med forløbet er endelig at give eleverne mulighed for at lære og styrke trivsel samt motivation med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk

Forløbets opbygning

Forløbet med Nanna Højlund er bygget op omkring en podcast med en række tilhørende aktivitetsforslag. Igennem forløbet behandles en række temaer, som gæstelæreren kan introducere, herunder:

- Den teknologiske udvikling på området i forhold til hjælpemidler, nye maskiner, kunstig intelligens, telemedicin, videokonferencer osv.
- De nødvendige kompetencer i forbindelse med ny teknologi - både konkret i forhold til betjening af og dialog med borgeren og i forhold til fremtidig udvikling og anvendelse.
- De omsorgsetiske udfordringer, der kan opstå i forhold til ny teknologi på området.
- Ændringer i forholdet mellem social- og sundhedsassistenter samt -hjælpere og borgere som følge af ny teknologi. Det kan for eksempel være forholdet mellem begrænset tid og nødvendigheden af individuel professionel omsorg.
- Måden, hvorpå ny teknologi kan hjælpe borgere til at blive mere selvhjulpne og samtidig udvikle social- og sundhedsassistenter samt -hjælperes rolle i den sammenhæng.
- Fremtidsperspektiver i sundhedssektoren, herunder hvor sektoren er på vej hen i forhold til kvalitet, service, borger- og pårønderrelationer, ledelse, organisation, nye ydelser osv.

Som opvarmning til forløbets forskellige aktiviteter anbefales det, at læreren først introducerer temaet og dets relevans - gerne med dagsaktuelle eksempler fra sektoren. Derefter kan eleverne gennemlytte hele podcasten, eventuelt på gåtur i det fri eller derhjemme.

Fase 1: Hvad er velfærdsteknologi, og hvad skal vi bruge den til?

Nanna Højlund indleder podcasten med at fortælle om velfærdsteknologi generelt, herunder om hvordan teknologi kan understøtte social- og sundhedsassistenter samt -hjælperes omsorgs- og plejeopgaver. På den baggrund kan læreren lægge op til en drøftelse af velfærdsteknologi med et særskilt fokus på social- og sundhedssektoren.

Formålet er at involvere eleverne i en første refleksion om velfærdsteknologi og derigennem etablere en forståelse af, hvad velfærdsteknologi er - både i samfundet i almindelighed og i social- og sundhedssektoren i særdeleshed. Læreren kan i forbindelse med drøftelsen danne sig et indtryk af elevernes nuværende kendskab til velfærdsteknologi.

Efter drøftelsen kan læreren iværksætte en aktivitet, der udvider elevernes forståelse af velfærdsteknologi. Som indledning kan læreren med afsæt i Nanna Højlunds historiske oprids i podcasten om velfærdsteknologi fortælle om områdets teknologiske udvikling. Derefter kan læreren bede eleverne vende sig mod sidemakkeren og drøfte følgende spørgsmål:

- Hvad er velfærdsteknologi? Kan du give nogle eksempler på velfærdsteknologi, både inden for social- og sundhedssektoren og i samfundet i øvrigt?
- Hvilke fordele har borgeren og samfundet af velfærdsteknologi?
- Hvad mener Nanna Højlund med, at velfærdsteknologien kan frisætte borgeren, så de bedre kan mestre deres eget liv? Er du enig i det?

Undervejs gennem drøftelsen kan eleverne notere deres svar ned til brug for den efterfølgende opsamling i plenum. I plenumopsamlingen kan eleverne udveksle svar. Læreren kan spørge eleverne, hvad Nanna Højlunds pointe om frisættelse af borgerne betyder i forhold til social- og sundhedsområdet.

Fase 2: Prøv velfærdsteknologien på egen krop

Nanna Højlund forklarer, at det er afgørende, at social- og sundhedssektorens professionelle forstår rækkevidden af borgernes fysiske eller psykiske begrænsninger og kan sætte sig i deres sted. Den forståelse kan eleverne selv opleve ved at afprøve nogle af de velfærdsteknologier, som borgerne er brugere af.

Eleverne kan for eksempel downloade og installere en app, der kan registrere og styre indtag af føde- og drikkevarer samt medicin, eller som kan registrere fysisk aktivitet. Sådanne apps kan være sat op til at udløse en alarm, hvis ikke brugerne når et bestemt antal daglige skridt, eller hvis tidspunkter for at sove eller indtage føde- og drikkevarer ikke overholdes.

Eleverne kan få til opgave at anvende app'en så konsekvent som muligt hen over en til to dage. Undervejs kan eleverne anvende en logbog og notere, hvilke overvejelser de gør sig i forbindelse med at være "registreret" - herunder fordele og ulemper.

Med afsæt i logbøgerne kan klassen i plenum samle pointerne op, eller eleverne kan aflevere et mindre skriftligt produkt. I opsamlingen eller det skriftlige produkt skal eleverne forholde sig til at være "udsat for teknologi". De kan eksempelvis besvare disse spørgsmål:

- Hvordan opleves det at være registreret og underlagt "krav" til basale funktioner?
- Hvad skal man som professionel være opmærksom på i den forbindelse?

I en anden aktivitet, der lader eleverne prøve velfærdsteknologi på egen krop, kan læreren udvælge et eller flere af de teknologiske hjælpemidler, som skolen stiller til rådighed. Eleverne kan afprøve hjælpemidlerne for at sætte sig i borgernes sted og forestille sig, hvordan det er at være afhængig af teknologien. Det kan for eksempel være en seng, der kan løfte den liggende ud af sengen, eller en app, der kan styre et høreapparat.

Fase 3: Velfærdsteknologi og faglighed

I podcasten beskriver Nanna Højlund, hvordan teknologien giver nye muligheder og er med til at udvikle hele sundhedssektoren. Hun forklarer, at ansatte i social- og sundhedssektoren skal være indstillede på, at området og dets arbejdsfunktioner vil forandre sig hastigt. Derfor vil eleverne også fortløbende møde nye kompetencekrav. Eleverne skal af den grund lære at lære, så de løbende gennem deres karrierer kan sætte sig ind i nye teknologier og arbejdsopgaver.

Læreren kan vække elevernes nysgerrighed og aktivere deres for forståelse i forhold til teknologiudvikling ved at bede dem danne overblik over de eksisterende teknologiske muligheder på området. De kan for eksempel undersøge, hvilke velfærdsteknologier der er på uddannelsesstedet eller i praktikken. De kan også søge på internettet efter erfaringer med den konkrete teknologi – kvalitet, brugererfaringer, etik osv. Hvad kan teknologien? Hvad kan den ikke?

Elevernes undersøgelse kan eventuelt give anledning til en drøftelse af, hvilke kompetencer det kræver at anvende teknologien i sit professionelle arbejde.

Med afsæt i overblikket over teknologier og eventuelt kompetencekrav kan eleverne derefter i grupper udvælge og undersøge en bestemt teknologi. Undersøgelsen kan foregå på skolen og via internettet eller involvere forhandlere. Eleverne kan eventuelt også ringe til kommunernes hjælpemiddelcentral.

Hjælpe spørgsmål til gruppernes undersøgelse kan være:

- Hvilke krav stiller de nye teknologiske værktøjer til social- og sundhedsassistenter og -hjælperes faglighed?
- Hvad skal vi være opmærksomme på at lære i løbet af uddannelsen?
- Hvilke kompetencer skal vi som kommende social- og sundhedsassistenter eller -hjælperer tilegne os for at kunne håndtere ny

teknologi og hjælpe borgerne med at bruge den til at blive så selvhjulpne som muligt?

Fase 4: Teknologi og etik i omsorgsarbejdet

Nanna Højlund berører i podcasten de etiske aspekter, der knytter sig til at bruge ny teknologi – det kan være et godt afsæt for en gruppediskussion med anvendelse af Cooperative Learning-strukturer.

Eleverne kan for eksempel som led i et gruppearbejde svare skriftligt på et spørgsmål, som lægges i midten – uden forinden at drøfte det med de andre i gruppen. Derefter skal gruppen blive enige om et svar, som de formulerer på skrift. Endelig kan grupperne præsentere svarene for hinanden i plenum, og læreren kan tage en samlet diskussion med eleverne.

Et spørgsmål til brug i gruppearbejdet kan for eksempel være: Hvilke etiske dilemmaer kan der være for jer som fremtidige medarbejdere i social- og sundhedssektoren?

Grupperne kan for eksempel diskutere Nanna Højlunds eksempel om, at borgeren ikke altid forstår lægens sprogbrug. I forlængelse af eksemplet kan eleverne belyse, hvordan de vil kunne hjælpe borgerens forståelsesevne og psykisk parathed i at kunne lytte og stille spørgsmål?

Andre relevante spørgsmål at drøfte kan være:

- Hvad mener I om Nanna Højlunds udsagn om, at teknologien kan frisætte borgeren ved at give tryghed, når "gulvet kan mærke", hvis borgeren falder og ikke kan rejse sig?
- Hvordan gør I som kommende social- og sundhedsassistenter eller -hjælperer – med Nanna Højlunds ord – teknologien til jeres "bedste ven"?

Fase 5: Fremtidens social- og sundhedssektor

Nanna Højlund kommer i podcasten endelig også ind på, hvilke fremtidige perspektiver velfærdsteknologi rummer. Eleverne kan på den baggrund drøfte fremtiden for området.

Læreren kan sætte eleverne til at arbejde med spørgsmålet i grupper, hvor de skal producere et kort oplæg, der skal fremlægges for resten af klassen efterfølgende. Eleverne kan for at understøtte deres budskaber supplere oplægget med en planche eller en digital præsentation. Når alle grupper har fremlagt, kan læreren facilitere en plenumdiskussion.

Hjælpe spørgsmål kan være:

- Hvordan I ser social- og sundhedsområdet udvikle sig i fremtiden - både i forhold til ny teknologi og i det hele taget?
- Nanna Højlund taler i podcasten om, at eleverne som kommende social- og sundhedsassistenter og -hjælpere skal kunne sortere i, "hvad der kan bruges og ikke bruges" af ny teknologi på arbejdspladsen. Hvordan ruster I jer til det?
- Hvordan påvirker det jeres kommende job, at der - med Nanna Højlunds ord - i fremtiden vil være "flere ældre, flere kronikere, flere med komplekse sygdomme og flere plejekrævende forløb"?
- Hvad mener Nanna Højlund med udsagnet om "længst muligt i eget liv, med størst værdighed"?

Evaluering

Løbende evaluering indgår i forløbet, når læreren og eleverne taler om de opgaver, som eleverne gennemfører, og om, hvordan eleverne kan anvende læringen fra opgaverne – både i undervisningen, i praktik og i fremtidige job.

Læreren kan også vælge at gennemføre elev-til-elev-feedback. I denne evalueringsform kan eleverne eksempelvis drøfte med hinanden, hvad de er blevet opmærksomme på i forhold til ny teknologi undervejs gennem forløbet. Er det for eksempel muligt for dem at blive enige om, hvad de tre vigtigste aspekter og problematikker omkring ny teknologi på velfærdsområdet er?

Som afsluttende evaluering kan eleverne reflektere individuelt og notere et aspekt om ny teknologi, herunder deres forventninger til, hvordan teknologien får betydning for deres uddannelsesforløb fremadrettet. Derefter kan

eleverne dele deres aspekt med sidemakkeren eller i mindre grupper.

Tilrettelæggelse

Varigheden af forløbet er fire til otte timer for såvel GF1 som GF2 afhængigt af, om læreren gennemfører alle eller blot udvalgte aktiviteter. Fremgangsmåden for aktiviteterne er beskrevet under 'Forløbets opbygning' ovenfor.

Der er plads til, at læreren kan skalere såvel aktiviteter som opsamlende drøftelser eller udarbejdelse af produkter op eller ned efter den konkrete klasses behov.

Det er en fordel, hvis læreren besidder viden om relevante tematikker og problemstillinger med relation til sundhed og teknologi, både teoretisk og praktisk. På den baggrund kan læreren agere stilladserende sparringspartner for eleverne undervejs gennem forløbet.

Hvis undervisningen er online...

Forløbet kan gennemføres online, hvor gruppeaktiviteterne i de fleste tilfælde i tilpassede udgaver kan gennemføres i breakout rooms på klassens virtuelle platform. Dog med undtagelse af de aktiviteter, som rummer fysisk afprøvning af velfærdsteknologi.

Plenumdrøftelser kan være sværere at facilitere online end ved fysisk fremmøde, så en stram didaktisk og programmæssig

rammestyring og stilladsering er nødvendig. Læreren kan alternativt omlægge drøftelser fra plenumdiskussion til elev-til-elev-feedback på fremlæggelser eller gruppeopgaver i onlineversionen af undervisningen.

Eleverne kan eventuelt anvende forskellige digitale canvas-platforme som eksempelvis Padlet til at dele pointer fra fælles fremlæggelser eller brainstorm.

Publikationen er udarbejdet juni 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

RAMBOLL

SDU

OPERATE